

Ještěrka zelená - *Lacerta viridis*

Znaky

Díky své maximální délce těla 40 cm, z čehož tvoří ocas dvě třetiny, je ještěrka zelená největším domácím druhem ještěrky. Má vysokou, spíše zašpičatělou hlavu a dlouhý, útlý ocas. Nejvýraznějším znakem je trávově zelené zbarvení hřbetu. Nicméně se zbarvení a znaky ještěrky zelené odlišují v závislosti na věku a pohlaví.

Rozšíření a životní prostor

Ještěrka zelená osidluje především slunné skalní stěny nebo teplé suché stráně v nadmořské výšce do 600 m, částečně porostlé křovím nebo osamělými stromy, sloužícími jako útočiště. V Rakousku dosahuje západní hranice rozšíření. Vyskytuje se především na svazích východorakouských a korutanských pánví, na územích podél Dunaje, Kampy a Drávy.

Etologie

Každý rok se na začátku května na vyhlídce na Überstiegu a na Maxmiliánově skalní plošině odehrává velkolepé divadlo: Ještěrky zelené předvádí rituál námluv! Na námluvy se sameček musí řádně vystrojit, neboť pouze svítivě modré hrdlo dokáže na samičku zapůsobit a přesvědčit ji k páření. Dokonce mnohé z namlouvacích zvyků živočichů nám jistě připadnou důvěrné! Přemíra barvy u samčího partnera slouží jedinému cíli - upoutat na sebe pozornost. Krása signalizuje v živočišném světě nenarušené geny.

Avšak nejprve mezi sebou svedou konkurenční samečci rituální zápas. Tyto zápasy se zahajují skloněním hlavy, zvednutím šije a mrskáním ocasem. V průběhu těchto střetnutí se sameček pokouší zasáhnout protivníka čelistmi do týla popř. chytit za končetiny. Přitom se oba divoce točí kolem své vlastní osy. Zvláštním způsobem chování je tzv. „šlapání“ – ponížený postoj vůči silnějšímu samečkovi, přičemž slabší pohybuje hlavou nahoru a dolů a šlape předními nohama na místě. Pokud se ještěrka chová tímto způsobem, nebude napadena. Toto chování je pozorováno i u samiček nepřipravených k páření. Protože mají ještěrky oči jen pro druhého, lze je snadno a účinně pozorovat.

Čtyři týdny po páření, během něhož kouše sameček samičku do slabin, zahrabe samička do země 8 – 10 vajíček o velikosti fazole. V září se líhnou 6 - 9 cm velká mláďata. A do začátku listopadu si ještěrky vyhlédnou zimoviště, v němž přežijí až do března/dubna.

Zvláštnosti

Často lze narazit na ještěrku s krátkým ocasem. V tomto případě se jedná o zvíře, které tak tak uniklo smrti. Ještěrky dokážou v nebezpečí svůj ocas odvrhnout (autotomní ocas), pokud je za něj něco/někdo pevně drží. Ocas se pak ještě půl hodiny po odlomení kroutí a pohybuje. Nepřítel pak často loví ocas a ještěrka ze souboje vyvázne živá. Nicméně ještěrka může odvrhnout ocas jen jedinkrát během svého života, poté už jí doroste kousek chrupavky. Po odvržení ocasu je však ještěrka pro svého partnera méně sexuálně přitažlivá a má menší šanci při hledání partnera. Nechtejte proto, prosím, žádné ještěrky!

Ohrožení a ochranný statut

Největší nebezpečí pro ještěrky zelené představuje rozorávání mezí, zástavba nebo zemědělské hospodaření a používání biocidů. Přesto je ještěrka zelená ještě do jisté míry rozšířená a ve svých hlavních lokalitách není akutně ohrožená. V Červeném seznamu Rakouska je ještěrka zelená zapsána jako silně ohrožený druh, kromě toho je také uvedena v dodatku IV směrnice Flora-Fauna-Habitat.